

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра юридичної психології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

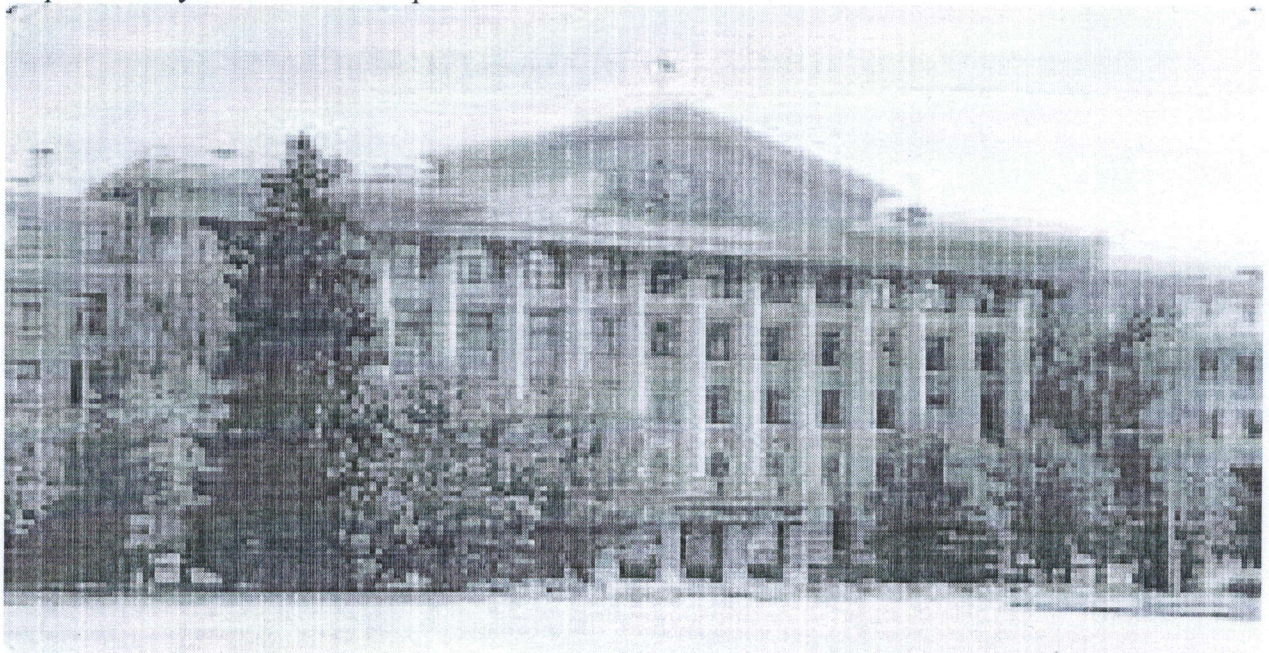
2025

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИЗОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Статус дисципліни – обов’язкова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика
та інформація
Спеціальність – С4 Психологія
Освітня програма – Психологія (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова викладання – українська
Форма підсумкового контролю – екзамен

Київ – 2025

Розробник:

Марина ГАЛИЧ – доктор філософії, доцент, доцент кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри
протокол від 03.07.2025 року № 19

Завідувач кафедри

Іван ОХРИМЕНКО

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 24.07.2025 року № 7

Голова науково-методичної ради

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

Робоча програма переглянута на 202 /202 н.р. без змін; зі змінами

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 202 /202 н.р. без змін; зі змінами

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є внутрішньо особистісні, пояснювальні та адаптаційні механізми життєдіяльності особистості в скрутних і кризових життєвих ситуаціях, а також особливості поведінки людини та шляхи збереження її психологічного здоров'я в критичних ситуаціях і на поворотних етапах життєвого шляху.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Екстремальна психологія», «Кризова психологія», «Психологія девіантної поведінки», «Вікова психологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

- 1.Методологічні основи та система принципів кризової психології. Екстрена психологічна допомога.
- 2.Психодіагностичний інструментарій та методи дослідження стану осіб у кризових ситуаціях.
3. Особливості надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Актуальні проблеми кризової психології» є: формування у здобувачів системи знань щодо психологічних особливостей переживання особистістю кризових та екстремальних ситуацій; особливостей поведінки людини у надзвичайних ситуаціях; вироблення вмінь та навичок екстреної психологічної допомоги; засвоєння основ психологічної діагностики, профілактики та корекції наслідків впливу психотравмуючої ситуації на особистість.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні проблеми кризової психології» є:

- ✓ формування у здобувачів цілісного уявлення про поняття та феноменологію кризових та екстремальних ситуацій;
- ✓ оволодіння формами та методами психологічної діагностики, допомоги та підтримки працівникам організацій, які пережили кризову або екстремальну ситуацію;
- ✓ розроблення основних шляхів профілактики порушень психічного розвитку особистості;
- ✓ вироблення навичок застосування знань з навчальної дисципліни в процесі практичної діяльності.

Пререквізити: навчальна дисципліна викладається на першому курсі у другому семестрі.

Постреквізити: Психологія психотраум, Психологія масової поведінки, Психологічна реабілітація постраждалих від воєнних дій.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

Загальні компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності :

- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги особам (групам осіб) у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

- ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Знання, уміння, навички

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет, завдання та значення кризової психології для професійної діяльності психолога;
- основні види кризових ситуацій (особистісні, міжособистісні, соціальні, суспільні) та їх психологічні особливості;
- закономірності виникнення та перебігу кризових станів, механізми їх подолання;
- теоретичні основи кризової інтервенції, консультування та психосоціальної підтримки;
- сучасні міжнародні підходи до надання психологічної допомоги в умовах екстремальних ситуацій і воєнних дій.

вміти:

- визначати сутність кризових станів, давати визначення ключових понять та розкривати їх зміст;
- застосовувати методи кризової діагностики та консультування;
- аналізувати причини та наслідки кризових явищ, узагальнювати результати досліджень і практичного досвіду;
- добирати та ефективно використовувати техніки психологічної підтримки й інтервенції залежно від ситуації;
- розробляти стратегії допомоги особам, які перебувають у кризі, з урахуванням їхніх індивідуальних і соціальних особливостей.

1. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	дб	ксф	дб	ксф
Кількість кредитів ECTS – 4	рік підготовки			
	-	-	1	-
	Семестр			
	-	-	2	-
Загальна кількість годин – 120	Лекції			
	-	-	4	-
	Семінарські			
	-	-	6	-
	Практичні			
	-	-	8	-
	Самостійна робота			
	-	-	102	-
	Вид контролю			
	-	-	Екзамен	-

2. Тематичний план

Для здобувачів вищої освіти ступеня магістра заочної форми навчання
(за кошти державного бюджету)

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1	Тема 1: Методологічні основи та система принципів кризової психології. Екстрена психологічна допомога.	34	4	-	2	2	30
2	Тема 2: Психодіагностичний інструментарій та методи дослідження стану осіб у кризових ситуаціях.	36	6	2	2	2	30
3	Тема 3: Особливості надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях.	50	8	2	2	4	42
Усього годин		120	16	4	6	8	102
Підсумковий контроль: екзамен							

2. Плани семінарських та практичних занять

*заочна форма здобуття вищої освіти,
за рахунок коштів державного бюджету*

Тема 1: Методологічні основи та система принципів кризової психології. Екстрена психологічна допомога в роботі поліцейських

План вивчення теми за видами занять

Семінарське заняття – 2 год.

1. Поняття кризи та кризової ситуації. Динаміка кризи.
2. Екстремальні ситуації. Типологія екстремальних ситуацій.
3. Перша психологічна допомога в роботі поліцейських

Практичне заняття – 2 год.

1. Поняття кризи та кризової ситуації. Динаміка кризи.
2. Кризові ситуації в організаціях та на виробництві.
3. Екстремальні ситуації. Типологія екстремальних ситуацій, що можуть виникнути в організаціях.
4. Відпрацювання навичок невідкладної допомоги при кризових та екстремальних ситуаціях.

Самостійна робота – 30 год.

1. Підготуйтеся до семінарських занять.
2. Підготуйте презентацію за планом лекційного заняття.
3. Законспекуйте до словника основні терміни навчальної дисципліни.
4. Підготуйте одне із запропонованих завдань (на Ваш вибір)

Тема 2: Психодіагностичний інструментарій та методи дослідження стану осіб у кризових ситуаціях.

Лекція – 2 год.

1. Загальні принципи діагностичної роботи із особами, що постраждали внаслідок психотравмуючої ситуації.
2. Особливості проведення клінічного інтерв'ю.

Семінарське заняття – 2 год.

1. Загальні принципи діагностичної роботи із особами, що постраждали внаслідок психотравмуючої ситуації.
2. Особливості проведення клінічного інтерв'ю.
3. Особливості проведення діагностичної бесіди.

Практичне заняття – 2 год.

4. Загальні принципи діагностичної роботи із особами, що постраждали внаслідок психотравмуючої ситуації.
5. Особливості проведення клінічного інтерв'ю.
6. Особливості проведення діагностичної бесіди.
7. Використання психодіагностичних методик в роботі із працівниками організацій, які пережили психологічну кризу (методики добираються на вибір здобувачів, достатньо 1 методики в межах заняття).
Орієнтовний перелік методик:
8. Методика діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності, настрою (САН). Спрямована на визначення особливостей психічного стану клієнта на момент обстеження.
9. Методика діагностики суб'єктивного відчуття самотності (Д. Рассела, М. Фергюсона).

10. Диференційна діагностика депресивних станів Зунге (адаптація Т. Балашової).
11. Шкала депресії Бека.
12. Методика «Незакінчені речення» (Сакса, Леві).
13. Методика діагностики рівня соціальної фрустрованості (Л. Вассермана).
14. Методика діагностики рівня емоційного вигорання (В. Бойко).
15. Методика діагностики рівня невротизації (Л. Вассермана).
16. Методика діагностики типу емоційної реакції на дію стимулів оточуючого середовища (В. Бойко).
17. Методика діагностики рівня суб'єктивного контролю Дж. Роттера.
18. Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі.
19. Способи копінг-поведінки (Р. Лазарус, С. Фолкман) та ін..

Самостійна робота – 30 год.

5. Підготуйтеся до семінарських занять.
6. Підготуйте презентацію за планом лекційного заняття.
7. Законспекуйте до словника основні терміни навчальної дисципліни.
8. Підготуйте одне із запропонованих завдань (на Ваш вибір)

1. Поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Скринінг-діагностика ознак ПТСР (методики добираються на вибір здобувачів, достатньо 1 методики в межах заняття). Орієнтовний перелік методик:

2. Опитувальник для скринінгу посттравматичного стресового розладу.
3. Контрольний перелік питань для оцінки ПТСР (PCL-5).
4. Шкала самооцінки наявності ПТСР (PCL-C). Цивільна версія. Якщо наявність ознак ПТСР у клієнта ви пов'язуєте не з подіями, які трапилися в організації, а з тим, що ваш клієнт є учасником ООС, то потрібно застосувати Шкалу самооцінки наявності ПТСР (PCL-M) – військову версію.
5. Для виявлення типу травмівної події, яку пережила людина, можна застосувати «Контрольний перелік життєвих подій» (LEC).
6. Визначити вплив пережитої події на особу можна за допомогою «Шкали оцінювання впливу травматичної події» (IES-R).
7. Для діагностики ознак ПТСР широко використовують Місісіпську шкалу, проте важливо пам'ятати, що у осіб у яких відсутній ПТСР вона викликає ретравматизацію.
8. Поняття суїцидального ризику. Робота із картою суїцидального ризику.

Тема 3. Особливості надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях.

Лекція – 2 години

1. Поняття «екстрена психологічна допомога» в умовах надзвичайної ситуації.
2. Допомога в екстремальних ситуаціях, які пов'язані із загрозою для життя.
3. Психологічна допомога клієнтам у кризових станах.

Семінарське заняття – 2 год.

1. Особливості надання психологічної допомоги клієнтам із депресією.
2. Особливості надання психологічної допомоги клієнтам з тривожністю.
3. Особливості надання психологічної допомоги клієнтам зі страхом і фобіями.
4. Особливості роботи психолога з клієнтами, які переживають втрату.
5. Особливості роботи психолога з невиліковно хворими клієнтами.

Практичне заняття – 4 год.

1. Загальна характеристика методів психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючі події.
2. Робота із методом дебрифінгу.
3. Психологічне консультування при травмі із застосуванням метафоричних асоціативних карт (МАК).
4. Оглядова характеристика методу EMDR.
5. Арт-терапія та особливості її застосування при психологічних травмах.
6. Психотерапевтична робота із піском та глиною.
7. Особливості психологічної допомоги при переживанні горя.

Самостійна робота – 42 год.

1. Підготуйтеся до семінарських занять.
2. Підготуйте презентацію за планом лекційного заняття.
3. Законспекуйте до словника основні терміни навчальної дисципліни.

5. Завдання самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів передбачає опрацювання лекційного матеріалу, словникову роботу, підготовку до семінарських та практичних занять, вивчення окремих розділів дисципліни на основі використання рекомендованих основних та додаткових літературних джерел, підготовку мультимедійних презентацій з окремих тем та питань дисципліни, розв'язання тестових завдань, добір прикладів для тлумачення теоретичних

положень, повторення навчального матеріалу та підготовку до підсумкового контролю тощо.

Теми для написання доповідей

Доповідь здобувач пише від руки (3-4 ст.) і зачитує в аудиторії.

1. Формування життєвої стратегії особистості у період кризи.
2. Причини виникнення та шляхи запобігання кризових станів особистості.
3. Кризове консультування як вид психологічної допомоги.
4. Особливості саморегуляції поведінки у кризових та екстремальних ситуаціях.
5. Характеристика екстремальних ситуацій в організаціях.
6. Особливості психологічної допомоги особистості при втраті.
7. Умови та правила надання першої психологічної допомоги в екстремальних ситуаціях, що виникають в організаціях.
8. Психологічні аспекти допомоги під час травматичних криз.
9. Види кризової психологічної допомоги.
10. Психологічна допомога при потенційному суїциді.
11. Травматична криза та можливості її опанування.
12. Захисні механізми та робота із психологічним супротивом клієнта.
13. Психологічні аспекти переживання кризи професійного розвитку у працівників організацій.
14. Внутрішні ресурси у переживанні кризових подій та травматичних ситуацій.
15. Тілесно-орієнтована психотерапія у роботі із працівниками організацій, які пережили кризову ситуацію.
16. Арт-терапія при роботі із працівниками організацій, які пережили кризову ситуацію.
17. Самосвідомість та Я-концепція особистості у контексті кризових переживань.
18. Творчість як чинник подолання кризового стану.
19. Психоаналітичний підхід до кризових станів та переживань особистості.
20. Когнітивно-поведінковий підхід у роботі із працівниками організацій, які пережили екстремальну ситуацію.
21. Нейролінгвістичне програмування у роботі із працівниками організації, які пережили екстремальну ситуацію.
22. Гуманістичний підхід до кризових станів та переживань особистості.
23. Способи запобігання виникненню деструктивних кризових переживань.

Самостійна робота студентів передбачає підготовку до практичних занять:

1. пошук джерел інформації по темі практичного заняття в друкованому вигляді (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) - в бібліотеках та в електронному вигляді - в мережі Інтернет;

2. розширення кола використовуваних джерел: використання науково популярних фільмів, телепередач, аудіо записів, художніх фільмів - з обов'язковим записом на електронні носії та анотуванням щодо змісту і можливостей використання.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

6. Методи навчання

Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення теми; її типовими ознаками є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

Практичні методи: розв'язок задач, виконання практичних робіт. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а служать лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

Навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, вирішування тестів.

7. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – усне та письмове опитування. *Контроль самостійної* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- поняттєве вправляння;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Рейтингова система оцінювання результатів навчання.

Накопичення балів з тем за усі види роботи						Підсумковий контроль	ПКБ
max 60%						max 40%	max 100%
T1	T2	T3	T4	T5	CP	залік	100
10	10	10	10	10	10	40	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	Непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення

8. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на офіційному вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

9. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Поняття кризової ситуації та кризи.
2. Критичні події та їх види.
3. Динаміка протікання кризи.
4. Типові ознаки кризи та її причини.
5. Типові ознаки кризи.
6. Причини кризи.
7. Специфіка кризових ситуацій.
8. Теоретичні та практичні аспекти психології екстремальних ситуацій.
9. Екстремальні (надзвичайні) ситуації: загальна характеристика.
10. Види передбачуваності екстремальних ситуацій.
11. Екстремальні ситуації техногенного характеру.
12. Екстремальні ситуації природного характеру.
13. Екстремальні ситуації соціального характеру.
14. Особливості надання першої психологічної допомоги при кризових та екстремальних ситуаціях.
15. Перша психологічна допомога, особливості її надання.
16. Особливості надання першої психологічної допомоги особам, що мають в анамнезі посттравматичний стресовий розлад.
17. Базові принципи психологічної діагностики постраждалих осіб.
18. Особливості проведення клінічного інтерв'ю з особами, які постраждали внаслідок травмівної ситуації.
19. Принципи клінічного інтерв'ювання.
20. Етичні принципи клінічного інтерв'ю.
21. Структура клінічного інтерв'ю.
22. Особливості проведення діагностичної бесіди з особами, які постраждали внаслідок травмівної ситуації.
23. Структура діагностичної бесіди.
24. Поняття посттравматичного стресового розладу.
25. Типи посттравматичного стресового розладу.
26. Ознаки посттравматичного стресового розладу.
27. Особливості скринінг-діагностики посттравматичного стресового розладу.
28. Взаємозв'язок між посттравматичним стресовим розладом та суїцидальними нахилами.
29. Особливості діагностики суїцидальних нахилів.

30. Методи психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючу подію. Характеристика методів, які використовуються під час події та невдовзі після неї.
31. Методи психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючу подію. Характеристика методів, які використовують на віддалених етапах роботи.
32. Психологічний дебрифінг як метод надання психологічної допомоги.
33. Структура психологічного дебрифінгу.
34. Особливості психологічного консультування при травмі.
35. Метафоричні асоціативні карти як засіб психологічного консультування.
36. Особливості та межі можливості використання метафоричних асоціативних карт при роботі із травмою.
37. Техніка BASIC ID (Р. Лазарус).
38. Психотерапевтична робота з особами, які пережили кризовий стан чи екстремальну ситуацію.
39. Метод десенсибілізації та переробки травм рухом очей (EMDR).
40. Стадії EMDR-терапії.
41. Арт-терапія при роботі з особами, які пережили травмуючу ситуацію.
42. Види арт-терапії.
43. Робота із піском (пісочниця), як метод подолання кризового стану.
44. Особливості виходу із кризового стану за допомогою роботи із глиною.
45. Поняття горя. Стадії переживання горя.
46. Психологічна допомога особі, які знаходяться у стані горя.
47. Трьох ступенева модель допомоги у випадку гострої реакції втрати (М. Вайтхед).
48. Особливості діагностики рівня тривожності осіб, які перебувають у стані кризи.
49. Особливості діагностики наявності депресивних станів.
50. Діагностика відчуття самотності особистості, яка переживають кризу.
51. Діагностика особливостей емоційного стану після перенесеної екстремальної події.
52. Діагностика рівня невротизації у осіб, які пережили травматичну подію.
53. Особливості діагностики міжособистісних відносин.
54. Визначення особливостей копінг-поведінки у осіб, які пережили кризу.
55. Характеристика опитувальника для скринінгу посттравматичного стресового розладу.
56. Загальна характеристика контрольного переліку питань для оцінки ПТСР (PCL-5).
57. Загальна характеристика «Шкала самооцінки наявності ПТСР (PCL-C). Цивільна версія».
58. Загальна характеристика «Методики «Контрольний перелік життєвих

подій» (LEC).

59. Загальна характеристика «Методики «Шкала оцінювання впливу травматичної події» (IES-R).
60. Загальна характеристика Методики «Карта суїцидального ризику».
61. Формування життєвої стратегії особистості у період кризи.
62. Причини виникнення та шляхи запобігання кризових станів особистості.
63. Кризове консультування як вид психологічної допомоги.
64. Особливості саморегуляції поведінки у кризових та екстремальних ситуаціях.
65. Характеристика екстремальних ситуацій в організаціях.
66. Особливості психологічної допомоги особистості при втраті.
67. Умови та правила надання першої психологічної допомоги в екстремальних ситуаціях.
68. Психологічні аспекти допомоги під час травматичних криз.
69. Види кризової психологічної допомоги.
70. Психологічна допомога при потенційному суїциді.
71. Травматична криза та можливості її опанування.
72. Захисні механізми та робота із психологічним супротивом клієнта.
73. Психологічні аспекти переживання кризи професійного розвитку у працівників організацій.
74. Внутрішні ресурси у переживанні кризових подій та травматичних ситуацій.
75. Тілесно-орієнтована психотерапія у роботі з особами, які пережили кризову ситуацію.
76. Арт-терапія при роботі з особами, які пережили кризову ситуацію.
77. Самосвідомість та Я-концепція особистості у контексті кризових переживань.
78. Творчість як чинник подолання кризового стану.
79. Психоаналітичний підхід до кризових станів та переживань особистості.
80. Когнітивно-поведінковий підхід у роботі з особами, які пережили екстремальну ситуацію.
81. Нейролінгвістичне програмування у роботі з особами, які пережили екстремальну ситуацію.
82. Гуманістичний підхід до кризових станів та переживань особистості.
83. Способи запобігання виникненню деструктивних кризових переживань.
84. Загальна характеристика методів психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючі події.
85. Робота із методом дебрифінгу.
86. Психологічне консультування при травмі із застосуванням метафоричних асоціативних карт (МАК).
87. Оглядова характеристика методу EMDR.

88. Арт-терапія та особливості її застосування при психологічних травмах.
89. Психотерапевтична робота із піском та глиною.
90. Особливості психологічної допомоги при переживанні горя.

10. Рекомендована література

Основна

1. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях В.Л. Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. – 240 с.
4. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К. : ТОВ “Видавництво “Логос”. – 207 с.
5. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи – Л. М. Вольнова. – К., 2012. – 275 с.

Додаткова

1. Наказ МНС України від 03.12.2003 р. № 466 «Про затвердження Інструкції про порядок поглибленого психологічного обстеження кандидатів на керівні посади територіальних органів управління МНС України та Методичних рекомендацій з вивчення соціально-психологічного клімату в колективах апаратів і підрозділів МНС України».
2. Наказ МНС України від 10.04.2003 р. № 106 «Про затвердження положень «Про відділення (групи) психологічного забезпечення державної пожежної охорони МНС України та «Про психологічне супроводження навчально-виховного процесу у пожежно-технічних навчальних закладах МНС України».
3. Наказ МНС України від 23.02.2004 р. № 89 “Про затвердження Інструкції з організації психологічного забезпечення службової діяльності аварійно-рятувальних служб”.
4. Наказ МНС України від 23.11.2004 р. № 187 «Про затвердження Концепції психологічного забезпечення службової діяльності працівників апаратів та підрозділів Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій».
5. Наказ МНС України від 27.02.2008 р. № 148 «Про створення позаштатних мобільних груп екстреної психологічної допомоги МНС».

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України URL: <https://mvs.gov.ua/>
2. Державна служба з надзвичайних ситуацій. Офіційний веб-сайт. <http://www.mns.gov.ua>
3. Офіційний сайт МОЗ <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
6. Національна Парламентська бібліотека України. URL: www.nplu.org
7. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua>
8. Наукова періодика України. URL: [Юридична психологія. psychped.naiaau.kiev.ua](http://psychped.naiaau.kiev.ua)
9. МОЗ України. Психічне здоров'я. URL: <https://moz.gov.ua/mental-health>
Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiaau.kiev.ua/mod/url/view.php?id=798&lang=en>

Підпис автора РПНД:

Марина ГАЛИЧ